

JAVASLAT

XVI. századi pasztofórium töredék
a Pomázi Települési Értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Ozori Magdolna

Kelt: Pomáz, 2021. március 10.

a javaslattevő aláírása:

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve, címe:

Pomáz Barátai Társaság 2013 Pomáz, Luppá Vidor utca 2.

---

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: *Ozorai Magdolna*

Levelezési cím:

Telefonszám:

E-mail cím:

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: ***XVI. századi pasztofórium töredék***

---

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: (csak egy jelölhető)

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	
-

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: *Pomáz, Templom tér 1.- Szent Orbán kápolna.*

---

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
-

a javaslattevő aláírása:

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

XVI. századi reneszánsz pasztofórium töredék

A török hódoltság után a reneszánsz tárgyi emlékek zöme csak töredékekben maradt ránk. Ezért is különösen értékes számunkra az a néhány pasztofórium, amely úgyszólván érintetlenül vészelt át évszázadok viharait,

A pasztofórium eredetileg az ókeresztény templom szentélyéből nyíló fülke volt, ahol az oltáriszentséget őrizték; ebből fejlődött ki a szentségház, amelyet tabernákulumnak is neveznek, s amelyet egyre díszesebb keretbe foglaltak.

A Wattay kastély tatarozásánál egy ilyen pasztofórium fehér márvány szemöldökkövére bukkantak, amely nagy valószínűséggel a Klissza dombon lévő romterületről származik, ahol mai tudásunk szerint többek közt templom is volt.

A kastély falából előkerült faragott kövön a következő felírás látható: »Qvi manducat ex hoc pane, vivet in eternum. 1519«. (Aki ebből a kenyérből eszik, örökké él 1519.) Az évszám jelentős bizonyíték.

Magyarország régészeti topográfiája így ír róla:

„A fülke félkörívvel zárult, az ív két oldalán egy-egy akantuszleveles, levélcsokros, abakusznál rozettás pilaszterfő van, melyekre kiugró tagolt párkány támaszkodik. A fejezetek és a záróív között egy-egy bronz(?) rozetta (csak a helyük és a csapjuk maradt fenn) díszítette a szemöldökkövet. A párkány fölött kétsoros keret nélküli felirat található QVI MANDVCAT EX HOC PANE /VIVET IN ETERNVM 1 5 1 9 – a feliratot szív alakú levél zárja.”

A töredék a római katolikus egyház tulajdonában van s évtizedekkel ezelőtt megjárta a schallaburgi reneszánsz kiállítást is. Ez a laikus számára jelentéktelennek tűnő töredék magára vonta a világ e korszakot kutató tudósainak a figyelmét is. Ezt az igen értékes köemléket feltaláláskor a katolikus templom kerítésfalába építették be, a szabadtéri oltár részeként, - ahol azonban ki volt téve az időjárás és légszennyezés viszontagságainak. Ezért Pásthly Antal c. kanonok, akkori plébános a plébániakert kis oldalkápolnájába, a Szent-Orbán kápolnába az oltár fölé helyeztette, ahol ma is megtekinthető.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Pomáz műemlékekben szegény, ezért különösen értékes és becses ez az 1519-ből származó, viszonylag épen maradt pasztofórium töredék, amely nem pusztán a pomáziak számára értékhordozó, hanem mint az az adatokból kiderült a világ e korszakot kutató tudósainak figyelmét is ráirányította.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források stb.)

Források:

- dr. Szilárdfy Zoltán: *Pomáz művészeti emlékei* (kézirat 1988)
- *Magyarország régészeti topográfiája*
- *Új Ember*, 1954 (10. évfolyam, 1-52. szám) 1954-10-10 / 41. szám
- Czolk János: *Pomázi Műlapok II. füzet.*

a javaslattevő aláírása:

- *Pomáz Barátai Hírlevél 1993 évi 8. szám (szeptember)*
- *dr. Laszlovszky-Borbélyné Radics I. – Könczöl Dánielné: Pomáz – Természeti kincseink, történelmünk, kulturális örökségünk*
- *Somogyi Néplap, 1987. december (43. évfolyam, 283-308. szám) 1987-12-24 / 303. szám*
- *Népújság, 1987. december (38. évfolyam, 283-308. szám) 1987-12-08 / 289. szám*
- *Mikó Árpád szerk.: Pannonia Regia, Művészet a Dunántúlon 1000-1541 (A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2006/4) TANULMÁNYOK Mikó Árpád: Pannónia újjászületése*
- *Dolgozók Lapja, 1988. január (43. évfolyam, 1-25. szám) 1988-01-30 / 25. szám*

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe (ha van):

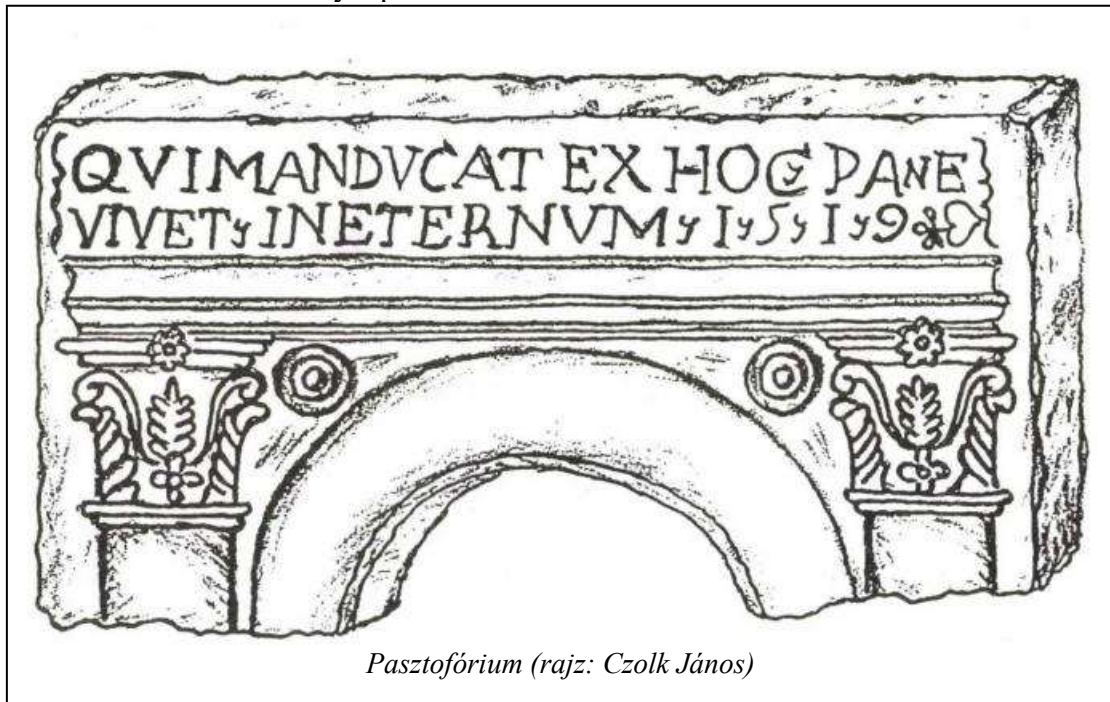
.....

Kelt: Pomáz, 2021. március 10.

a javaslattevő aláírása:

III. KÖTELEZŐ MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Fényképek

a javaslattevő aláírása:

a javaslattevő aláírása:

2. sz. melléklet: - Hungarikum törvénynek való megfeleltetés

A pasztofóriumok, mint szakrális és művészeti értékkel bíró műtárgyak a nemzeti értéktár részei. Különösen igaz ez az olyan darabokra, amelyeket egyfelől a Magyarország régészeti topográfiája is szamon tart, valamint nemzetközi kiállításon is felkelti a témában kutató magas szintű szakemberek érdeklődését.

Műemlékjegyzék: M III 7212

A fenti melléleteket csatoltam:

Név	Típus	Méret
Pasztoforum_foto_szines1.jpg	JPG fájl	103 KB
Pasztoforum.jpg	JPG fájl	2 858 KB
Pasztoforum rajz_Czoik.jpg	JPG fájl	64 KB
Jobb_oP1100088_k.jpg	JPG fájl	1 541 KB
Bal-oP1100072_k.jpg	JPG fájl	1 515 KB

Kelt: Pomáz, 2021. március 10.

a javaslattevő aláírása:

3. sz. melléklet az Pomázi Települési Értéktárba való javaslatételhez:

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT*

Alulírott hozzájárulok, hogy az általam készített és lentebb felsorolt a „*XVI. századi pasztofórium töredék*” „című települési értéktárba való javaslatételhez illetve a lentebb csatolt Dokumentumokat és fényképeket a **Pomázi Települési Értéktár Bizottság**, (valamint a Pest Megyei Értéktár vagy ahhoz kapcsolódó intézmény, szervezet) korlátlanul, bármikor térítés- és díjmentesen felhasználhassa, nyilvánossá tegye a helyi értékek adminisztrációja, archiválása, dokumentálása és népszerűsítése céljából.

Kelt: Pomáz, 2021. március 10.

* A hozzájáruló nyilatkozat nem visszavonható!

a javaslattevő aláírása: